

ĐẠI HỌC QUỐC GIA TP. HCM

6.2.1996

VÀI NÉT VỀ CÔNG TÁC CỦA BAN TRÙ BỊ ĐẠI HỌC QUỐC GIA TP. HCM TRONG THỜI GIAN QUA *

GS. TS. TRƯƠNG MINH VỆ

Thực hiện chủ trương sắp xếp lại các trường đại học, viện nghiên cứu khoa học ở khu vực TP. Hồ Chí Minh, ngày 27.01.1995 Thủ tướng đã ký

Nghị định số 16/CP thành lập Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh.

Để triển khai Nghị định 16/CP của Thủ tướng Chính phủ, Bộ Trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo ký quyết định

số 826/GD-ĐT ngày 16/03/1995 thành lập Ban Trù bị Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh gồm 9 Hiệu Trưởng của 9 trường thành viên và Phó văn phòng Bộ phía nam và cử GS.TS. Hiệu trưởng Đại học Bách khoa làm trưởng ban.

I. Những nội dung công việc lớn mà Ban Trù bị thứ nhất đã thực hiện từ 16.3.1995 là:

1. Nhận định thực trạng và dự đoán phát triển về khoa học công nghệ, kinh tế xã hội của phía nam, cả nước, khu vực và thế giới đến năm 2020. Từ đó nhìn lại thực trạng 9 trường đại học thành viên, xây dựng mục tiêu, kế hoạch, bước đi và phương châm chiến lược cho Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh đến năm 2020.

Ban trù bị trao đổi để phân đoán những nét lớn của thế giới, khu vực và Việt Nam tới 2020 như sau:

Những trọng tâm của cuộc cách mạng mới trong khoa học và công nghệ: Thông tin, sinh học, tự động, vật liệu mới, năng lượng mới, môi sinh, môi trường.

- VN hòa nhập cộng đồng kinh tế Asean trong xu hướng toàn cầu hóa kinh tế và từ đổi đầu chính trị sang ganh đua phát triển.

- Con người là nguồn lực chủ yếu cho phát triển trong bước quá độ từ nền văn minh công nghiệp sang nền văn minh thông tin, sản phẩm của đào tạo hoạt động trong cơ chế kinh tế thị trường đa thành phần.

- Mục tiêu đến năm 2020: công nghiệp hóa hiện đại hóa, dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng văn minh, GDP/đầu người 2000 USD.

- Vùng TP.HCM, nơi cư trú và đối tượng phục vụ chính của Đại học Quốc gia TP.HCM là thành phố công nghiệp, dịch vụ thương mại sống động nhất nước với sản lượng công nghiệp và nộp ngân sách quốc gia 1/3 cả nước. Vị trí địa lý của nó biến nó thành trung tâm giao thông của cả nước và vùng Đông Nam Á với sân bay và hải cảng sầm uất. Phía Nam: vùng dầu khí và vựa lúa, công nghiệp số 1 của quốc gia, vùng đất được khai phá sau cùng của tổ quốc, tập hợp về đây dân cư của các miền với nhiều sắc tộc văn hóa đa dạng, với những con người quảng đại ý chí, rộng mở tâm lòng và tâm nhìn năng động, rất nhạy cảm với cách mạng khoa học kỹ thuật. TP.HCM hiện có khoảng 100.000 người có trình độ cao đẳng, đại học trở lên, trong đó khoảng 800 người có trình độ trên đại học được đào tạo từ 60 quốc gia.

- Thực trạng 9 trường thành Đại học Quốc gia TP.HCM hiện có 78 khoa, 46 trung tâm, 76 phòng ban với hơn 80 ngành đào tạo 70.000 sinh viên các loại các hệ, 2.527 cán bộ giảng dạy với 8.9% Giáo sư, Phó giáo

sư 12.3% tiến sĩ, phó tiến sĩ và 7.7% thạc sĩ. Diện tích đất đai 428.000m² và 197.544m² nhà cửa.

Có một số nhận xét về thực trạng 9 trường thành viên Đại học Quốc gia TP.HCM như sau:

a. Thuận lợi và thời cơ:

- Hầu hết thầy yêu nghề, ổn định về tư tưởng và chính trị, nhạy cảm với cái mới và năng động, tâm huyết với sự phát triển giáo dục đào tạo và phát triển đất nước.

- Đội ngũ được đào tạo từ nhiều nguồn, có quan hệ rộng rãi với các cơ sở sản xuất và quốc tế.

- Chủ trương kịp thời của Đảng về chính trị kinh tế xã hội ngoại giao cũng như xã hội nhận thức ngày càng rõ hơn vị trí động lực của ngành giáo dục đào tạo và có những chính sách ngày càng hợp lý hơn cho phát triển giáo dục và đào tạo.

- Đại học Quốc gia TP.HCM nằm ở vùng và thành phố hội đủ điều kiện tốt nhất cho đào tạo, nghiên cứu khoa học và phát triển.

b. Tồn tại, khó khăn và thách thức:

- Phần lớn đội ngũ có trình độ còn thấp, bất cập so với yêu cầu đào tạo và nghiên cứu khoa học kỹ thuật.

- Mục tiêu, nội dung, chương trình, cấu trúc ngành, môn học phương pháp giảng dạy, phương pháp đánh giá còn thấp và khác xa với yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa, càng thấp so với xã hội thông tin cũng như các trường đại học khu vực và thế giới.

- Cơ sở vật chất các trường đều nghèo nàn lạc hậu:

- + Giáo trình nội dung chưa cập nhật, cấu tạo chưa hợp lý.

- + Thiết bị thí nghiệm chỉ lẻ tẻ được trang bị ở một số bộ môn, còn lại không có, cái có thì rất lạc hậu. Đặc biệt thiết bị cho đào tạo trên đại học hầu như chưa có.

- + Trang bị phòng học dụng cụ giảng dạy thiếu và không hiện đại.

- + Một số trường trang bị máy tính khá nhưng chưa nối mạng cục bộ và quốc tế, hiệu quả khai thác kém.

- Sự cạnh tranh gay gắt về giáo dục đào tạo, khoa học công nghệ trong nước, khu vực và thế giới trong bối cảnh kinh phí giáo dục đào tạo rất eo hẹp, xã hội phân cực giàu nghèo, đời sống phần đông cán bộ khó khăn mâu thuẫn với nhu cầu nhanh chóng tạo bước nhảy về năng lực đáp ứng đào tạo. Sự sắp xếp lại tạo sức mạnh đa dạng tổng hợp của các trường nhưng không tránh khỏi mâu thuẫn bộ phận và cá nhân.

- Trình độ và công cụ quản lý thấp, tổ chức quản lý quá phân tán.

c. Những đòi hỏi thực tế khách quan và ý nghĩa của Đại học Quốc gia TP.HCM.

- Thời kỳ quá nhấn mạnh kinh tế kế hoạch, đào tạo bao cấp và cung cấp theo địa chỉ, nhu cầu trình độ chuyên môn chấp nhận giới hạn và vì vậy có thể tồn tại mô hình và tổ chức đào tạo hẹp phân tán vừa tồn kém vừa kém chất lượng nhưng hợp khả năng trình độ quản lý cũng như tâm lý nhiều người.

- Thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và tiếp nối vào xã hội thông tin, hòa đồng kinh tế khu vực và thế giới với sự cạnh tranh gay gắt khoa học kỹ thuật và công nghệ, áp lực đó không cho phép tồn tại các đại học nhỏ. Sản phẩm đại học phải có chất lượng cao nhất là đào tạo trên đại học; điều này có được khi Đại học Quốc gia bao gồm 9 trường lại.

- Ngoài nhân tố hợp nhất để lớn mạnh đạt tầm vóc thế giới về chất lượng còn có tính ưu việt của tập trung đầu tư và thống nhất chính sách để tăng hiệu suất, hiệu quả và quy mô đào tạo, nhất là ở nước nghèo như ta. Đồng thời Thủ Đức trong tương lai sẽ là khuôn viên tập trung trí tuệ, sinh hoạt học thuật và không khí khoa học, môi trường để lao động trí óc và sinh nở nhân tài.

- Ban trụ bị trên những cơ sở phân tích khoa học nêu trên đã xây dựng mục tiêu, kế hoạch, bước đi và những phương châm giải pháp chiến lược xây dựng Đại học Quốc gia TP.HCM đến năm 2020 với nhiệm vụ và chức năng mà Thủ tướng chính phủ quy định trong Nghị định 16/CP là một trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học đa ngành, đa lĩnh vực của cả nước và hỗ trợ các trường đại học khác trong đào tạo và nghiên cứu khoa học.

2. Tiếp đến Ban trụ bị xây dựng mô hình đào tạo và nghiên cứu khoa học với những nét chính như sau:

- Áp dụng học chế tín chỉ (TC) cho toàn Đại học Quốc gia TP.HCM; Cao học khoảng 80 TC; Cử nhân khoảng 160 TC.

- Có ba cấp đào tạo: cử nhân, thạc sĩ (Cao học), tiến sĩ và sẽ đẩy mạnh đào tạo trên đại học. Với dự kiến quy mô có thể đến 150.000 sinh viên và số lượng tuyển sinh trên đại học khoảng 15% số lượng sinh viên tốt nghiệp đại học.

- Về đào tạo cử nhân đang cần nhắc đào tạo hai giai đoạn: đại cương và chuyên môn, và thử tổ chức đào tạo đại cương theo 7 chương trình.

- Chú trọng đào tạo trên đại học, đào tạo nhân tài; gắn các bộ phận đào tạo với Viện nghiên cứu khoa học.

3. Trên cơ sở mô hình đào tạo đã được xây dựng Ban trụ bị tập trung khá nhiều công sức và thời gian bàn tiếp quy chế tổ chức và hoạt động của Đại học Quốc gia TP.HCM với một số nét chính như sau:

- Về đào tạo và nghiên cứu khoa học: đào tạo và cấp bằng cử nhân, kỹ sư, kiến trúc sư cho cấp đại học, thạc sĩ cho cấp cao học, tiến sĩ cho nghiên cứu sinh.

- Về tổ chức có 3 cấp theo nhiệm kỳ 4 năm:

- + Cấp Viện Đại học Quốc gia.

- + Cấp trường, Viện nghiên cứu, Trung tâm trực thuộc Đại học Quốc gia.

- + Cấp khoa.

Mức độ tập trung và phân cấp quản lý sẽ thay đổi tùy thuộc sự tiến bộ trình độ, công cụ quản lý và tiến trình tập trung về địa điểm mới trên tinh thần triệt để phân cấp quản lý để phát huy trách nhiệm và sự sáng tạo của cơ sở, tập trung thống nhất quy định, quy chế, chính sách, sự lãnh đạo trong một đơn vị hành chính Đại học Quốc gia.

- Hội đồng Khoa học Đại học Quốc gia là cơ quan tư vấn cho giám đốc và đào tạo và nghiên cứu khoa học; đồng thời có thể ở một số mặt có chức năng lập pháp để nâng cao tính tự chủ của Đại học Quốc gia.

- Về tài chính là đơn vị dự toán cấp 1, có con dấu mang hình quốc huy và tài khoản riêng, tập trung quản lý và điều hành ở Đại học Quốc gia về quỹ nhà nước cấp và từng bước tập trung quỹ tự có còn phân cấp triệt để ở khâu thực thi.

- Về quan hệ chịu sự quản lý của Bộ giáo dục và đào tạo và được phép quan hệ trực tiếp với các cơ quan có chức năng quản lý nhà nước.

4. Ban trụ bị tiến hành một bước quy hoạch xây dựng Đại học Quốc gia TP.HCM ở cơ sở mới tại Thủ Đức với những công việc chính là:

- Sửa chữa nơi làm việc, lớp học và cư xá sinh viên để cho Đại học Đại cương bắt đầu năm học mới 9.1995.

- Hợp đồng thực hiện bản đồ tỉn học địa hình khu Đại học Quốc gia để phục vụ quy hoạch và bản đồ địa chính 1/2000 khu vực Đại học Quốc gia.

- Phối hợp với Viện quy hoạch thành phố tiến hành quy hoạch và lập luận chứng kinh tế kỹ thuật kiến thiết khu mới ở Thủ Đức cho Đại học Quốc gia với kinh phí khoảng 7.000 tỷ đồng và tổ chức bảo vệ khuôn viên được quy hoạch này.

5. Xây dựng dự án vay tiền Ngân hàng thế giới cho phát triển Đại học Quốc gia TP.HCM với ba nội dung:

- Dự trữ vay 3 triệu USD cho đào tạo cán bộ và trang bị công cụ quản lý hiện đại các cấp quản lý của Đại học Quốc gia.

- Dự trữ vay 40 triệu USD trang bị mới hiện đại cho 52 phòng thí nghiệm và dụng cụ giảng dạy cho các trường thành viên và các Viện nghiên cứu trong Đại học Quốc gia.

- Dự trữ vay 3 triệu USD cho nhóm các thiết bị dùng chung trong Đại học Quốc gia.

Bước đầu nhóm chuyên gia Ngân hàng thế giới đánh giá khá tốt về sự chuẩn bị của ta và sẽ nỗ lực phối hợp để có thể được trang bị vào cuối năm 1996.

Để mở rộng thêm chức năng hoạt động và có thêm nhiều thành viên ở các lĩnh vực khác góp phần xây dựng Đại học Quốc gia TP.HCM ngày 20.7.1995 Bộ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo ký quyết định kiện toàn lại Ban trụ bị Đại học Quốc gia TP.HCM với thành phần ngoài các thành viên của Ban trụ bị thứ nhất còn mời thêm:

. GS. Nguyễn Văn Hiệu, Chủ tịch Hội đồng khoa học trung tâm khoa học tự nhiên và công nghệ Quốc gia.

. GS. Chu Phạm Ngọc Sơn, Giám đốc Trung tâm phân tích hóa lý TP.HCM, Chủ tịch Liên hiệp các hội khoa học kỹ thuật thành phố.

. GS. Nguyễn Ngọc Trần, Chủ nhiệm Ủy ban về người VN ở nước ngoài.

Và cử PGS.PTS Thứ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo Trần Chí Đáo làm trưởng ban trụ bị.

II. Từ 10.7.1995 đến nay Ban trụ bị thứ hai đã thực thi các công việc chính sau đây:

1. Tiếp nhận, rà soát lại và tiếp tục hoàn thiện các văn bản cần thiết liên quan đến xây dựng Đại học Quốc gia TP.HCM.

2. Tổ chức Đại học Đại cương với Ban điều hành có 6 thành viên và 154 cán bộ (chủ yếu hợp nhất từ 3 khoa cơ bản của ba trường thuộc khối kỹ thuật và một số cán bộ trường kinh tế, tổng hợp, tài chính). Đảng bộ cơ sở của Đại học Đại cương được thành lập gồm 47 đảng viên và tổ chức Đoàn TNCS, Hội sinh viên, công đoàn của Đại học Đại cương cũng đã được tổ chức đi vào hoạt động. Đại học Đại cương đảm trách phần đào tạo đại cương ở giai đoạn 1 trong 3 học kỳ với khoảng 20 môn học (trong đó 6 môn chung cho mọi sinh viên, khoảng 12 môn gần giống nhau cho khối kỹ thuật, 9 môn gần giống nhau cho khối khoa học tự nhiên và sự phạm, 14 môn chung cho mọi sinh viên, khoảng 12 môn gần giống nhau cho khối kinh tế và luật). Từ tháng 9.1995 Đại học đại cương đã tiếp nhận đào tạo 6.129 sinh viên ở hai khu vực; (khu vực chính thuộc khu Đại học Quốc gia ở Thủ Đức và khu thứ hai tạm nằm trong khuôn viên Đại học Bách khoa). Dự kiến đến tháng 9.1996 Đại học Đại cương có thể tiếp nhận đến 20.000 sinh viên và đội ngũ cán bộ cơ hữu khoảng 500. Đại học Đại cương đang phát huy tính ưu việt của sự hội nhập dùng chung đội ngũ thầy giỏi và cơ sở vật chất cho đào tạo nhưng cũng

đang phải vượt qua rất nhiều khó khăn về tổ chức, tinh thần và thiếu thốn.

3. Xây dựng phương án tổ chức tuyển sinh cho Đại học Quốc gia năm học 1996 - 1997 với những nét chính như sau:

- Đại học Quốc gia TP.HCM từ khóa 1995 đào tạo theo học chế tín chỉ có hai giai đoạn. Giai đoạn 1 các sinh viên học chung theo 7 chương trình tương ứng với 7 nhóm ngành trúng tuyển. Các sinh viên được tuyển thẳng hay qua kỳ thi vào giai đoạn II để học các ngành thuộc nhóm ngành đã học ở giai đoạn I tại các trường đại học chuyên ngành.

- Đại học Quốc gia TP.HCM sẽ tuyển thẳng các thí sinh thi tốt nghiệp phổ thông loại giỏi có điểm thi từ 34 điểm trở lên, số thí sinh còn lại được dự thi tuyển 3 đợt theo 7 nhóm ngành của giai đoạn I và điểm chuẩn sẽ lấy chung một điểm xét tuyển cho từng chương trình.

- Hệ thi chức và cao đẳng có thể cho thi và xét tuyển chung kỳ thi với hệ chính quy hoặc có thể tổ chức kỳ thi tuyển riêng ở các trường đại học chuyên ngành sau kỳ thi hệ chính quy.

- Đại học Quốc gia TP.HCM có một hội đồng tuyển sinh thống nhất chỉ đạo và điều hành 9 Ban tổ chức thi ở 9 trường thành viên. Giúp việc cho Hội đồng tuyển sinh có ban đề thi và chấm thi, ban coi thi, ban thanh tra và ban thư ký.

4. Ban trụ bị thứ hai tiếp tục chỉ đạo công tác quy hoạch Đại học Quốc gia TP.HCM ở khuôn viên mới; tiếp tục xây dựng các phương án cơ cấu tổ chức các trường thành viên và bộ máy giúp việc theo hướng hiện đại, đa lĩnh vực, đa ngành, liên thông nhau, không trùng lặp, sử dụng tối ưu đội ngũ thầy và cơ sở vật chất phục vụ đào tạo và nghiên cứu khoa học, đặc biệt là cần nhắc tính khoa học và hợp lý trong cấu trúc 4 trường Đại học Đại cương, Đại học khoa học tự nhiên, Đại học khoa học xã hội nhân văn và Đại học sư phạm.

5. Ban trụ bị thứ hai đã xúc tiến quan hệ hợp tác ban đầu với hai tổ chức đại học lớn ở Mỹ là CECID (gồm 29 trường đại học) và MUSIA (gồm 12 trường đại học) trên phạm vi trao đổi cán bộ sinh viên, kinh nghiệm tổ chức quản lý và đào tạo, nghiên cứu khoa học.

III. Từ khi Thủ tướng chính phủ ký Nghị định 16/CP ngày 27.1.1995 thành lập Đại học Quốc gia TP.HCM đến nay tròn một năm. Ban trụ bị Đại học Quốc gia đã thực thi có kết quả một số công việc như đã được trình bày ở trên. Đạt được các kết quả này là nhờ:

1. Sự cố gắng chung của các

thành viên ban trụ bị, thống nhất được tầm nhìn và quan điểm, dân chủ trong làm việc, cùng chung tình cảm và ước vọng Đại học Quốc gia TP.HCM sẽ là động lực cho sự phát triển kinh tế xã hội của quê hương đất nước.

2. Sự giúp đỡ quý báu về trí tuệ và tài chính của các cấp lãnh đạo và cán bộ công nhân viên thầy cô giáo trong các trường thành viên Đại học Quốc gia, các đơn vị bạn.

3. Sự quan tâm chỉ đạo và giúp đỡ của các cấp lãnh đạo TP lãnh đạo tỉnh Sông Bé, các Bộ và Chính phủ.

Nhân dịp này xin thay mặt Ban trụ bị Đại học Quốc gia TP.HCM bày tỏ lòng cảm ơn đến các cán bộ công nhân viên thầy cô giáo Đại học Quốc gia TP.HCM, các cấp lãnh đạo, các đơn vị bạn đã giúp đỡ Ban trụ bị chúng tôi làm tròn những công việc trụ bị trong năm qua. Bên cạnh những việc làm được, Ban trụ bị trong hoạt động của mình không thể tránh những sai sót cũng như còn nhiều cái chưa làm được so với yêu cầu đặt ra. Vạn sự khởi đầu nan, và lại cũng ít có đại học nào trong nước và trên thế giới có quy mô và ngành đào tạo rộng lớn như Đại học Quốc gia TP.HCM, đồng thời bối cảnh mà Ban trụ bị làm việc trong năm qua hết sức khó khăn: không có bộ máy giúp việc, không tư cách pháp lý, không kinh phí v.v... mà các thành viên chúng tôi sức lực trí tuệ có hạn, và lại phải đảm đương các công việc chính ở các trường, còn công tác làm việc cho Ban trụ bị chỉ là gánh vác thêm.

Ngày 18.12.1995 Thủ tướng Chính phủ đã ký quyết định bổ nhiệm PGS.PTS Trần Chí Đáo, Thứ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo kiêm giám đốc Đại học Quốc gia TP.HCM và ngày 22.1.1996 Bộ trưởng Bộ giáo dục và Đào tạo đã ký quyết định bổ nhiệm 5 phó giám đốc giúp việc từng mặt cho giám đốc cũng như ký quyết định bổ nhiệm 4 trưởng ban trong Đại học Quốc gia TP.HCM.

Đến đây, công việc trụ bị và nhiệm vụ của Ban trụ bị coi như được kết thúc. Thay mặt các thành viên Ban trụ bị, thay mặt 70.000 sinh viên và 4.000 cán bộ giảng dạy, công nhân viên trong Đại học Quốc, xin chúc Giám đốc đầu tiên của Đại học Quốc gia TP.HCM, Thứ trưởng Trần Chí Đáo, năm mới sức khỏe dồi dào, lãnh đạo Đại học Quốc gia TP.HCM tiến triển nhanh chóng.

Chúc quý vị quan khách, các đồng nghiệp nhiều sức khỏe và thành đạt!

* Phát biểu trong buổi lễ ra mắt Ban giám đốc Đại học quốc gia TP. HCM vào chiều ngày 6 tháng 2 năm 1996 tại trường Đại học Kinh tế TP. HCM.